

Ianthe Sahadat

Drijfhout

2016 Prometheus Amsterdam

Voor iedereen die ooit een hart brak of een hoofd verloor

Deze uitgave kwam mede tot stand door bemiddeling van
Sebes & Bisseling Literair Agentschap Amsterdam

© 2016 Ianthe Sahadat

Omslagontwerp Bart van den Tooren

Foto omslag Ingram Image Ltd.

Foto auteur Sacha de Boer

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

www.uitgeverijprometheus.nl

ISBN 978 90 446 3030 5

Mijn moeder is mijn naam vergeten,
mijn kind weet nog niet hoe ik heet.
Hoe moet ik mij geborgen weten?

Noem mij, bevestig mijn bestaan,
laat mijn naam zijn als een keten.
Noem mij, noem mij, spreek mij aan,
o, noem mij bij mijn diepste naam.

Voor wie ik liefheb, wil ik heten.

Neeltje Maria Min

DEEL I
DAARBUITEN

I

James wilde afspreken bij de Dumphole, een luidruchtig café dat zijn naam eer aandeed. Er kwamen voornamelijk rood gebronsde Amerikanen die alles *awesome* vonden en Israëli's die elkaar begroetten met schorre keelklanken en innige omhelzingen. Maar die kwamen eigenlijk overal.

Het eiland telde drie winkelstraten. Drie was een overzichtelijk aantal. Toch was het moeilijk navigeren, zeker in het plotse avonddonker. De tropen kennen geen schemering. Althans, geen overtuigende. Het stratenlabyrint deed denken aan een Chinees casino. Eenmaal erin, nooit meer eruit. Het lukte me om telkens een verkeerde afslag te nemen. Alles leek op elkaar in het zwartblauwe halfdonker van de bijna-nacht: de mensen, de winkels, de geuren, het lawaai.

Alle kraampjes verkochten dezelfde sieraden en jurken. Hoeveel bierhemdjes kon een eiland slijten? Elk duikschooltje adverteerde met dezelfde trips, iedere massagesalon had identieke aanbiedingen. Haren vlechten, lichamen harsen, voetmassage, aromatherapie. *Special price*.

Sawadee ka, khob khun ka. Hallo, dankjewel. De 'ka' lieten de vrouwen lang en zeurderig in hun keel hangen, als een warme aardappel. Ze zaten er verveeld bij, alsof ze hoopten dat je in godsnaam maar geen massage zou nemen.

Ik voelde me nerveus, al wist ik niet precies waarom. Mijn buik voelde leeg en mijn evenwichtsorgaan gaf valse signalen af – alsof ik over een smalle richel balanceerde, terwijl ik toch echt op

een vlak zandpad liep. Weke benen van vloeibare was, ze konden zo onder mijn lijf wegsmelten.

Ik wurmde me door een bescheiden kudde gillende Israëliische meisjes en stapte de Dumphole binnen. Althans, er was een overkapping, maar er waren geen ramen of deuren. Alles op het eiland was semiopen air. Kouder dan 20 graden werd het toch nooit.

De lucht van verschaald bier en gegrilde burgers sloeg onmiddellijk op mijn keel. Nog voor ik de ruimte goed en wel begon te scannen, zag ik James al zitten. Met zijn bijna onaangenaam lichte ogen. Zeegroen. Dezelfde kleur als het water van de baai.

Hij droeg een wit t-shirt, korte broek en sandalen. Hij was niet de knapste jongen in de ruimte, niet de breedste, niet de smalste en ook niet de lelijkste. Hij was hooguit een van de minst opvallende verschijningen – behalve die ogen, met zijn kaki voorkomen. Het enige afwijkende was het feit dat hij in zijn eentje aan een tafel zat. Een grote pul bier voor zich, hand losjes aan de greep. Met ernaast een opengeslagen boek. Waarom iemand op zo'n plek een boek zou willen lezen, met de kaft vastgekoekt aan de bier- en vetresten van de vorige tafelganger, was me een raadsel. Maar James zat erbij alsof hij evengoed in een verlaten universiteitsbibliotheek had kunnen zitten. Als een klein baken van sereniteit en concentratie in de zee van oppervlakkige hysterie. Onopvallend opvallend.

Misschien was ik daarom wel naar de afspraak gekomen. Omdat hij me ondanks zijn op het oog plompverloren eendimensionale Amerikaanse voorkomen intrigeerde.

James keek op van zijn boek. Ik zag dat hij me zag. Maar voor zijn gezicht een teken van herkenning vertoonde, keek hij me strak aan. Net een paar seconden te lang. Ik zag aan zijn ogen dat hij me zag. Of niet? Ik was maar een paar meter van hem verwijderd. Was hij nu al vergeten hoe ik eruitzag? Nee, dat was het niet. Hij knipperde met zijn ogen. In slow motion, leek het haast. Alsof hij iets probeerde te zeggen zonder woorden. Wat, dat was me niet duidelijk. Ik voelde zijn blik priemen in mijn onderbuik. Mijn adem stokte even, al wist ik niet goed waarom. Vond ik hem

aantrekkelijk? Nee, dat was het niet. Hij gaf me een onbehaaglijk gevoel van transparantie, wat me op een vreemde manier aantrok.

'Hi there.'

'Hello Elif.'

Eigenlijk spraken alleen medewerkers van uitzendbureaus en communicatiemeisjes zo. Altijd je naam noemen, bewust de letters proevend, alsof je een exotisch gerecht bestelde waarvan je hoopte dat het geen onbestemde ingrediënten bevatte. Goed Eee-lif, ja Eee-lif, fijn dat je er bent Eee-lif. Normaal gruwde ik ervan, maar bij James versterkte het hoogstens het vage air van ongrijpbaarheid dat om hem heen hing.

James Lafleur, uitgesproken als Lavloer. Lafleur was een creoolse naam uit het zuiden van de Verenigde Staten, vertelde hij eerder die middag op het bootje. Geboren en getogen in Lafayette, Louisiana.

James praatte als een echte zuiderling, met een 'twang', hij nasaliseerde zijn klinkers. Een opmerkelijk fonologisch proces, waar de meeste Fransen onder gebukt gaan, Portugezen, Polen – naar het schijnt – en inwoners van de streek Louisiana dus. Door de huig te laten zakken en de lucht grotendeels door de neus te laten ontsnappen, ontstaan er woorden als 'y'all', 'taawk' (in plaats van 'talk'), 'cain't' (voor *can't*) en 'dud-den' (voor *doesn't*). Mensen met een zuidelijk accent leken al snel sympathieker en/of dommer dan het gemiddelde in een land.

Het rare bij James was dat hij zijn accent moeiteloos kon aan- en uitzetten.

Die ochtend was ik naar de top van het eiland gelopen. Ik was op tijd vertrokken, omdat het tegen acht uur al zo verzengend heet was dat het zweet me over de rug gutste bij het optillen van een arm.

Vroeg opstaan was geen probleem, ik had toch amper geslapen. Zoals de nacht ervoor, de nacht daarvoor en de nacht daar weer voor. Zo erg kon een beetje slaapdeprivatie niet zijn. Ik deed ten slotte niets. Behalve huilen, in de zon liggen en doen alsof ik een

boek las, me naar de schaduw verplaatsen, daar doen alsof ik een boek las en me elk kwartier dopen in de zee ter verkoeling, rennend over het kokend hete zand. Ik had het gevoel dat het water letterlijk siste op mijn huid. Had ik de tropen eerder zó ondragelijk heet gevonden?

Onderweg naar de top kwam ik af en toe een andere wandelaar tegen. Twee Duitse meisjes die elkaar bij een uitzichtpunt fotografeerden. Ze giechelden, waren kreeftrood en droegen identieke praktische shorts met veel zakken. Voor nuttige apparaten, stelde ik me zo voor. Zodat ze hun traject met een kompas konden bepalen. Of bij het verdwijnen van de zon gewapend met mijnwerkerslampjes hun weg naar huis zouden vinden. Niet dat er veel te navigeren viel, er was maar één pad. Maar toch. Ze negeerden me. Ik hen ook.

De wandeling duurde alles bij elkaar misschien twee uur, hooguit tweeënhalf. Maar in de Thaise tropenhitte leek het op een lange dagtocht door de bergen. Her en der trof ik kinderen aan die in de schaduw van een palm kokosnoten verkochten met rietjes. Een klein jongetje hakte met een kapmes een topje van een noot en overhandigde deze aan een pauzerende neonwitte toerist met paars gelaat. Ik liep door.

Mijn slapen bonkten van de hitte en ik voelde mijn keel droger en droger worden. De stralen liepen inmiddels van mijn voorhoofd mijn ogen in, het zout brandde. Mijn ondergoed, mijn hemd, zelfs mijn rok was doorweekt. Met een natte arm veegde ik soms een guts zout water van mijn voorhoofd, om te voorkomen dat mijn lenzen eruit zouden prikken.

Het lijfelijk lijden deed me goed. Ik dacht aan Haile Gebrselassie, strijdend op het asfalt, een gezicht vol grimassen. De kleine Ethiopiër, die – zo stelde ik me voor – dagen achter elkaar kon blijven rennen; een en al ranke spier en pees. In één ruk door van Amsterdam naar Addis Abeba. Een uitgemergelde man met een lijf dat bovennatuurlijke prestaties leverde, dat teerde op het onmenselijke. Goed, mijn wandeling was niet echt te vergelijken met wat Haile deed, maar ik bedacht wel dat sporten misschien

de enige remedie was tegen geestelijke pijn. Ik liep in één benauwde, brandende adem door naar boven. Mijn knieën trilden er een beetje van en ik was doorweekt. Gelukkig kon ik eenmaal beneden de verkoelende zee induiken. Ik zag de turquoise vlek in het dal al naar me lonken. Het schitteren van de zon op het oppervlak als het gezang van sirenen. Kom maar, Elif, wij zijn lekker zacht en koel en fris, wij wassen je schoon, duik in ons, baad in ons, waad in ons.

Plotseling werd ik uit mijn gedachtestroom verstoord door een stem.

‘Hi there, you.’

Een diepe, nasale stem. Mannelijk, robuust, Amerikaans.

Ik keek verschrikt op. Alsof iemand het kledhokje was ingelopen terwijl ik net in mijn blootje stond.

‘O... hello. Ik zag je niet, sorry...’

Pas nadat ik het had uitgesproken keek ik om. De stem kwam van een jongen, een man, mijn leeftijd, iets ouder misschien. Zonder t-shirt – getrainde buikspieren – en met een piepklein rugzakje dat veel te strak onder zijn armen klemde.

Hij grijsde. Een beetje dommig. Goedmoedig. Alsof hij duidelijk wilde maken dat hoewel we de enige twee aanwezigen op deze verlaten bergtop waren, hij een sterke man, ik een relatief kleine vrouw, hij geen kwaad in de zin had.

Alsof hij mijn gedachten las, zei hij: ‘Ik kom in vrede.’ Hij gooide er een Casanova-waardig grijsje achteraan.

‘Tuurlijk,’ zei ik. Om toch iets te zeggen. Mijn mondhoeken vertrokken even. Meer een spasme dan een aanzet tot een glimlach.

Hij bleef me aankijken. Alsof we een gesprek zouden gaan voeren. Terwijl ik helemaal geen gesprekken wilde voeren. Ik zat vast in mijn hoofd.

‘Diepe gedachten?’

‘Niet echt,’ zei ik om niet onbeleefd te zijn en draaide me weer terug met mijn gezicht richting zee. Maar hij leek immuun voor non-verbale signalen.

‘Waar kom je vandaan?’

Al deed ik nog zo mijn best, deze onnozele uitwisseling van klanken en lettergrepen overkwam me meerdere keren per dag. Bij de supermarkt, het ontbijt, zomaar op straat. Soms met Thai, maar meestal met andere toeristen. Als honden die bij een ontmoeting aan elkaars kont snuffelden. Rondjes draaiend, met kortstondige onbegrensde interesse en dan weer door. De gesprekken verliepen volgens een vast stramien. Altijd met dezelfde geveinsde belangstelling en hetzelfde gekunstelde enthousiasme. De gesprekken waren niet bedoeld om mij te leren kennen. Ze waren bedoeld om de eigen bestemmingen op te sommen.

Waar kom je vandaan? Waar ben je geweest? Waar ga je naartoe? Allemaal protocollaire en grammaticaal armoedige opsmuk om tot de kern te kunnen overgaan: de eigen ervaring, verpakt in een weinig overtuigend reisadvies. De jongen pakte het anders aan.

‘Ben je toevallig Portugees?’ vroeg hij, na een tijdje naar me gestaard te hebben.

Die vraag kreeg ik niet vaak. Wat in mijn geval extra opmerkelijk was, aangezien ik half-Portugees ben. Mijn vader was een Portugees met de welluidende naam João Pessoa, wat vrij vertaald zoiets als Jan Persoon betekende. Toch werd ik zelden als Portugees herkend, wat ten dele te wijten was aan mijn blanke blondharige moeder. Maar ook aan de aanzienlijke algemene onwetendheid omtrent het uiterlijk van een Portugees. Spaans, Italiaans, Marokkaans, Surinaams, Iraans; mensen dachten van alles te zien. Braziliaans, desnoods.

Ik scheen dezelfde ogen als mijn vader te hebben. Kattenogen. Amberkleurig, ogen als honing. Scheen, want ik heb hem nooit gekend. Hij verdween voor ik ter wereld kwam en was dood voor ik besloten had hem op te zoeken, op mijn vierentwintigste, zijn achtenveertigste.

‘Ehm, toevallig wel... Een soort van, althans,’ zei ik.

De jongen zweeg.

‘... ik ben Nederlandse, maar mijn vader was Portugees.’

Zijn blik bleef identiek. Mimiek was niet zijn sterkste kant. Hij knikte.

‘Wás Portugees...?’

‘Ja. Hij leeft niet meer.’

De jongen vroeg niet verder naar mijn vader. Ook zei hij niet dat het hem speet dat mijn vader dood was, zoals de meeste mensen deden als ik vertelde dat hij dood was. Of dat het erg was dat hij er niet meer was, omdat ik hem nooit meer zou leren kennen. Hij zei niets.

‘Waarom dacht je dat ik Portugees was?’ vroeg ik daarom.

‘Je doet me aan iemand denken. Die was Portugees.’

‘O. Oké... Een vrouw?’

‘Nee, een man.’ Bloedserieus.

‘O... Eh, juist.’

‘Spreek je Portugees?’ vroeg hij vervolgens in vloeiend Portugees.

Ik glimlachte, knikte en antwoordde in het Portugees. ‘Ja. En jij blijkbaar ook.’

Het was aangenaam om de diepe nasale keelklanken van de Portugeese taal in mijn keel te proeven. Vertrouwd en onwennig tegelijkertijd, want zo vaak sprak ik het niet. Ik had mezelf als puber met behulp van cassettebandjes Portugees geleerd, niet de Braziliaanse variant, maar het robuuste oergenre. Een taal die voor buitenstaanders meer weg had van Russisch dan van een variatie op het Spaans of Italiaans.

Mijn grammatica was rommelig en mijn woordenschat beperkt, maar ik kon me redden in Portugal. Ik was er inmiddels zeker tien keer geweest, meestal in het zuiden, maar ook in Lissabon, Porto en Coimbra. Want hoewel ik onverholen desinteresse in mijn vader etaleerde, was ik stiekem gebiologeerd door alles wat met Portugal en dus met hem te maken had.

Mijn moeder wilde nooit naar het land op vakantie. Dus ging ik voor het eerst toen ik zeventien was, met een vriendin van school. We vlogen op Faro en kampeerden in een klein dorpje aan de Algarve, vlak bij zee. Omdat de vriendin al snel een vakantie-liefje had, doolde ik in mijn eentje rond langs de zuidkust, die een

merkwaardige melange van armoedige vissersdorpjes en hotel-torens vol obese Britten herbergde.

De jongen sprak weer.

‘Het lijkt op een mix van Texaans en Spaans; voor mij is het een redelijk eenvoudige taal. Ik leer snel talen.’

Hij zei het zonder een spootje ironie. Hij klonk nogal tevreden met zichzelf. Of misschien was hij gewoon eerlijk en vertelde hij hoe het zat. Ik wist het niet.

‘Waar kom je vandaan?’ Tot mijn schrik opende ik nu zelf de onnozele riedel.

Voordat hij antwoordde op mijn vraag, gaf hij mij een hand. Hij maakte er een soort buiging bij. ‘James Lafleur,’ zei hij.

‘Elif.’

Hij herhaalde mijn naam, bedachtzaam. En knikte.

Ik besloot de afdaling in te zetten en knikte ten afscheid naar James. Hij sprong als een berggeit langs me en landde voor mij op de rotswand. Met een plofje opwaaiend stof. Hij stak zijn hand uit die ik niet aangreep. Om aan te geven dat ik zelfstandig kon afdalen dook ik net iets te enthousiast langs zijn linkerzij naar beneden. De helling bleek steiler dan verwacht, mijn teenslippers gleden een paar centimeter verder dan mijn hoofd had ingeschat voor de landing van mijn voeten en ik tuimelde voorover.

Met een dreun smakte ik tegen de grond en gleed nog een stukje door. Een stekende pijn beet in mijn linker knie. Ik keek. Zag stof en toen een streep helderrood bloed. Ik vloekte binnensmonds en probeerde mijn traanreflex weg te slikken. Nog voor ik goed en wel omhoog keek, voelde ik twee handen aan mijn kuit. James hield zijn bidon boven mijn knie en zei dat ik me even moest verbijten. Het water dat hij erin goot was bijna snijder dan de pijn van de val. De blessure leek alleszins mee te vallen. Een schaafwondje, meer was het niet. Toch brandde het venijnig. ‘Ik help je bij de afdaling,’ zei James. Daar kon ik weinig op afdingen. Dus liep ik, mijn hand op zijn schouder, zijn arm ongemakkelijk intiem om mijn rug, zijn hand groot en warm door mijn hemd heen brandend in mijn zij, gearmd met de onbekende

Amerikaan naar beneden. Bij lastige stukjes stak hij galant ook nog zijn andere hand uit, om me te helpen. Ik was er niet uit of ik hem een poseur vond of niet. Ik sloot niet uit dat hij oprecht hoffelijk was.

James zei niets meer, maar bleef, eenmaal beneden, wel in mijn buurt rondhangen. Ik stalde mijn spullen onder een palm in de schaduw en trok mijn turquoise bikini tevoorschijn, die ik onhandig aantrok onder mijn rokje en hemd, mijn bloedende knie ontwijkend. Toen ik opkeek zag ik dat James naar me keek. Met zijn uitdrukingsloze basisblik.

‘Zout helpt bij het ontsmetten,’ zei ik, omdat hij me het gevoel gaf dat ik iets moest toelichten.

Hij reageerde niet.

‘Ga je mee de zee in?’ vroeg ik daarom maar. Hij trok zijn korte broek uit, ten antwoord. Hij droeg een klein strak zwembroekje. Ik probeerde de aanblik actief te mijden.

De zee was een verkoelend bassin van frisheid, ondanks de bijtende pijn van het zout in de wond. Ik glimlachte even bij de gedachte dat ik zo graag fysiek wilde lijden om mijn geest te ontzien. Zo bezien was mijn onhandige glijpartij perfect getimed. Met een grimas besloot ik me op de verkoelende frisheid van het water te concentreren. Ik dook en kwam boven, dook en kwam boven. Daarna bleef ik even onder water zwemmen en kwam met een grote hap naar lucht boven. Bij bovenkomst was James nergens te bekennen.

Zeker onder water. Na bijna een volle gevoelsminuut was hij nog niet boven. Ik keek rond of ik zijn schaduw ergens zag. Niks.

Ineens voelde ik iets langs mijn been glijden. Ik sprong met een onverwacht hoog gilletje op.

James kwam lachend boven, terwijl hij het water uit zijn neus blies. Met zijn grote hand streek hij het water van zijn gezicht. Zijn wimpers plakten aan elkaar. Hij had lange wimpers, vrouwenwimpers.

In een flits sloeg mijn keel dicht. DAAN. Het was een soort mokerslag. Ik zag zijn mooie lange wimpers. Aaneengeplakt

door het zeezout, zon schitterend in zijn ijsblauwe ogen, tong naar buiten van inspanning, zeewaterwarhaar.

Ik had al zeker tien volle minuten niet aan Daan gedacht. En nu was hij weer terug op mijn netvlies, verdomme.

‘Elif, je hebt heel mooie ogen.’

James doorbrak mijn isolement.

‘Ze zijn donkergeel. Net als barnsteen.’ Hij gebruikte het woord *bernstein*, in plaats van amber, zoals het in het Engels volgens mij heette. ‘Barnsteen is miljoenen jaren oud. Het is gesmolten hars van naaldbomen. Ik zou graag een ketting met barnsteen voor je kopen, Elif, als je dat goed vindt.’

Het was geen vraag, meer een mededeling.

‘Eh, oké. Maar... ik ken je helemaal niet,’ bracht ik uit, verbaasd en een beetje ongemakkelijk.

‘O jawel, je beseft het alleen nog niet.’

Ik trok mijn wenkbrauwen op, zuchtte opzichtig en besloot geen vragen te stellen. James liep het water uit en ik bleef een beetje verbouwereerd door zijn plotselinge vertrek achter.

‘We nemen de boot,’ riep hij achterom.

Het klonk als een opdracht. Directief, maar vriendelijk.

Ik had de boot niet hoeven nemen. Maar ik deed het wel. Ik besloot met James mee te gaan. Het kleine gemotoriseerde bootje, bestuurd door een vermoedelijk volwassen man die er zoals gebruikelijk in Thailand uitzag als een dertienjarige jongen, bracht ons via een krul om de zuidoostelijke kam van het eiland terug naar de haven.

Op de boot had James nog wat meer over Louisiana en zijn *hometown* Lafayette verteld. ‘Ik woon er niet meer,’ had hij gezegd. Op de vraag waar hij dan wel woonde, had hij met een vaag ‘hier en daar’ geantwoord. Ik vertelde dat ik schrijver was. Een schrijver zonder boeken, maar een schrijver desalniettemin. Ik had geen idee waar het vandaan kwam. Dat had ik nog nooit hardop tegen iemand gezegd. Ook niet tegen mezelf trouwens.

Misschien was het reissyndroom dan toch toegeslagen, die losgezongen vorm van vrijheid vol vrijblijvende ontmoetingen. Om-

dat niemand wist wie je was, wat je deed of waar je bang voor was, kon je voor even zijn wie je wilde.

Ik had Daan natuurlijk wel verteld dat ik wilde schrijven, maar niet dat ik mezelf al als schrijver beschouwde. Hij geloofde uiteraard heilig in me, maar Daan was tamelijk dyslectisch, dus die achttien iedereen die de d/t-regel foutloos kon toepassen in staat tot het produceren van een boek. James leek onder de indruk, voor het eerst. Bij alle eerdere dingen die ik vertelde had hij geknikt alsof hij ze al wist.

Je woont in Amsterdam. Vanzelfsprekend. Je bent 31, manloos en kinderloos. Juist. Geen vaste baan, maar je verdient je geld met slecht betaalde schrijfoopdrachten voor ongelezen websites. Uiteraard. Ik vertelde hem ook dat ik pas recentelijk manloos was geraakt, na een relatie van negen jaar. Hij vroeg niet wie bij wie was weggegaan, maar ik besloot de informatie ongevraagd te geven.

Ik gebruikte het woord 'verlaten'. Dat was het enige woord waarmee ik Daans vertrek kon aanduiden. 'Vanwege een ingewikkelde mix van redenen,' voegde ik er nodeloos aan toe.

James zweeg even. Hij keek me strak aan, veel te serieus. Misschien was serieus een betere omschrijving van zijn basisblik. Hij verspilde geen beleefdheidsglimlachjes.

'Het is altijd ingewikkeld,' zei hij vervolgens.

Het was een gemeenplaats van jewelste, maar hij sprak het met zo veel overtuiging uit, dat het me onverwachts raakte. Ik voelde tranen prikken in mijn ogen.

Niet janken met een vreemde erbij. Niet doen, Elif, verman je. De tranen bleven uit, maar James had het gezien. Hij pakte mijn hand en hield hem even vast.

'You're gonna be alright, kid,' zei hij, Clint Eastwood-waardig. Gek genoeg geloofde ik hem.

Eenmaal in de haven stonden we even ongemakkelijk tegenover elkaar te dralen. Althans, zo ervoer ik het. Hij bleef uiteraard zijn

kalme uitdrukkingsloze zelf. Voor ik er iets van kon zeggen, duwde hij me een minuscuul papiertje in mijn hand. Met zijn e-mailadres. conejo82@gmail.com, stond er. Conejo, omdat zijn vrienden hem zo noemden, 'konijn' in het Spaans. Hij gaf verder geen toelichting.

82? Waren er 81 andere konijnen op Gmail actief? Waarschijnlijk niet. Dat maakte hem 28... Hij was dus toch een paar jaar jonger dan ik. Ik had hem ouder geschat, hij kwam ouwelijk over. Een telefoon had hij niet, zei hij. Dus gaf ik hem het nummer van mijn gare, oude Nokia.

'We ontmoeten elkaar vanavond.'

Weer was het meer een vaststelling dan een verzoek.

Ik knikte.

'Kom om acht uur naar de Dumphole. Dat is de sportbar naast de massagesalon van de dikke vrouw,' zei James.

Gek genoeg was dat een functionele plaatsaanduiding op het eiland, waar zelfs elke reisgids de salon met de dikke vrouw en haar speciale massages aanpreeste. Met haar volle gewicht ging ze op ledematen zitten, wat een louterend effect scheen te hebben.

Haar naam luidde Pakpao, wat niet erg toepasselijk leek, omdat het vlieger betekende. Haar massagetechniek had ik niet uitprobeerde en ik was het ook niet van plan.

In de Dumphole ging ik bij James aan tafel zitten. Er verscheen onmiddellijk een serveerster. Vermoedelijk had James haar gewenkt toen ik even niet keek. Hij leek me opgevoed als gentleman, die zijn vrouwelijk gezelschap moest verzorgen. Dat deed hij redelijk vanzelfsprekend, hoewel iets te opvallend. Kijk mij galant zijn.

Het boek dat hij las was het boek dat iedereen hier las. *The Beach* van Alex Garland, over een jonge Britse rugzaktoerist die in Thailand op zoek gaat naar een geheim paradijselijk eiland. Een en ander loopt flink uit de hand. Best een fijn boek, onderhoudende film ook, maar in Thailand werd je behoorlijk Beachmoe. Elke boottrip nam je mee naar 'the real *The Beach*-beach'.

Dagelijks vertrokken boten vol feesttoeristen naar het 'geheime paradijs', tussen hun full moon-party's en het lezen van *The Beach* door.

'Originele keuze,' zei ik toen James met een tweede biertje terugkwam.

'Dank je. Maar echt origineel is het niet.'

Het leek wel alsof de stijlform ironie hem niets zei. Of hij hield zich van de domme.

'Iedereen leest het hier, het strand is hier vlakbij, je kunt er met de boot naartoe.'

Ik knikte. Slikte op het nippertje een wijsneuzige reactie in.

'Hoe vind je het?' zei ik, met een knik naar het boek.

'Fascinerend. Ik lees niet vaak, tot mijn spijt. Ik ben het niet gewend dat ik de hoofdpersoon niet kan vertrouwen. Maar die Richard, hij is nog gekker in het boek dan Leonardo in de film.'

'O, dus je kent het wel...' zei ik.

'Sure I do.'

Ik besloot een ander onderwerp aan te snijden en vroeg wat voor werk hij deed.

'Tets voor de overheid,' zei James.

In Nederland zou je afhaken. Maar bij een Amerikaan, zeker met zo'n robuuste verschijning als James, riep het toch vragen op. Hij werkte als freelancer, vertelde hij. 'Op projecten.' Wat voor projecten? 'Verschillende.'

Hij was spaarzaam met zijn informatie, ik raakte geïntrigeerd. Op reis voelde ik me meestal vrijpostiger met het stellen van vragen dan in het dagelijks leven.

'Ben je soms spion?'

Ik zei het voor de grap.

James negeerde mijn grap.

'Ik heb net een project in Afghanistan afgerond. Ik werk vaak als analist.' De combinatie van de woorden 'analist' en 'Afghanistan' maakte mijn fantasie compleet.

'Je werkt voor de CIA?'

'Nee. Niet voor de CIA.'

‘Maar wel zoiets dus?’

Hij maakte een onzijdig geluid, geen ja, geen nee.

Ik probeerde het gewoon nog een keer, nu serieuzer: ‘Ben je een spion?’

James lachte. En schudde zijn hoofd. Als een acteur in een film die speelt dat hij de waarheid verdraait.

‘Laten we het niet langer over mij hebben, ik wil het graag over jou hebben, Elif,’ zei hij vervolgens. Ongelooflijk, die jongen kon strooien met clichés alsof het niks was, zonder een spootje ironie. Ik gaf me nog niet gewonnen. ‘Wat heb je voor je project in Afghanistan gedaan?’

‘Ik kan er niet over praten.’

‘Oké, jij je zin, *double-o-seven*.’

Hij glimlachte, heel kort. Mogelijk was het een tic.

‘Kun je me wel iets vertellen over waar je goed in bent,’ probeerde ik in een opzichtige poging tot een omweg.

‘Ik kan goed bijzondere mensen vinden. Vrouwen, maar ook mannen,’ antwoordde hij.

Ik negeerde het indirecte compliment – als het al een compliment was – en vroeg me af waarom ik met deze gast in een café was beland. Hij speelde de rol van mysterieuze vreemdeling met overtuiging, maar ik vond het vermoeiend. Omdat alles wat me ook maar enigszins afleidde van Daan en mijn verdriet meer dan welkom was, zette ik door.

Het was tenslotte de eerste avond in mijn vijf dagen op reis dat ik niet alleen voor mijn strandhutje zat, bier en sigaretten binnen handbereik, radeloze tranen afgewisseld met een onrustig heen en weer lopen, in een poging mijn hartkloppingen te bedaren. James was mijn eerste adempauze in een zee van eenzaam zuigend verdriet. Voor het eerst voelde ik me niet slechts een hoopje ontredderd mens. Ik kon me zelfs op ons gesprek concentreren. Dat was me eerder nog bij geen enkel gesprek gelukt. Zelfs thuis niet, met vrienden.

Daarom was ik ook weggegaan. In de oneindig naïeve hoop dat het afleggen van duizenden kilometers ook voor een beetje af-

stand van alle ellende zou zorgen. Al was het maar een klein beetje. Het hete Bangkok ontnuchterde me onmiddellijk als een koude kermis. Je neemt jezelf altijd mee, ik hoorde de stem van mijn moeder, die ik net voor vertrek nog had gesproken.

'Je neemt jezelf altijd mee, Elif. Je kunt niet vluchten voor verdriet.'

O nee? Moet jij eens opletten.

Twee dagen later zat ik ontredderd snikkend achter een grote zonnebril in een vlucht van Pacific Airlines. Nee, clichés waren ook mij niet vreemd.

Uiteindelijk vertelde James me dat zijn specialiteit 'meertaligheid' was. Zo noemde hij het. Hij sprak Spaans, Italiaans, Portugees, Frans, Russisch en Arabisch.

We aten wat. Of althans, hij at wat. Ik kon al weken amper een hap door mijn keel krijgen. Hoe hard ik ook mijn best deed, het was alsof mijn huig niet meer werkte. Mijn lijf was in staking. Alle organen waren op non-actief.

Om niet uit de toon te vallen, bestelde ik een salade. Dat leek me de minst zware culinaire opgave op het menu. Daar houden meisjes tenslotte van: rauwkost. Uit beleefdheid prikte ik veel in de sla. Ook nam ik soms een hap, waar ik lang op kauwde. James moest naar de wc. Ik bestudeerde in zijn afwezigheid de geaffec-teerde conversatie tussen twee meisjes van een jaar of twintig. Ze waren schor en dronken. Hun haar was geel. Ik kon net niet verstaan wat ze zeiden, maar hoorde veel diep verbaasde klanken. Ze zetten grote ogen op en wapperden met hun handen bij hun gezicht. Ik keek een mimevoorstelling van een willekeurig MTV-programma. Toen klonk het geschraap van een keel in mijn oor. Het kwam van een meisje in een zwart t-shirt, een van de serveersters.

'Kun je even betalen, voor je het vergeet?'

Ik keek haar verschrikt aan.

'Eh, tuurlijk, ik betaal meteen alles, ook voor mijn vriend, hij is even naar de wc...' stamelde ik. Van James was nog geen spoor

te bekennen. Even was de serveerster stil. Alsof ze besloten had op James te wachten om de zaak op te helderen. Toen keek ze demonstratief op haar horloge.

‘Twee bier en een salade. Ik rond het wel even voor je af, 200 baht.’

Ze stak haar hand afwachtend omhoog en zonder verder na te denken, begon ik in mijn portemonneetje te rommelen.

‘En zijn eten...?’ vroeg ik haar. Misschien sprak ik te zacht, want ze keek me vragend aan.

‘200 baht,’ herhaalde ze nog een keer.

Ik trok wat briefjes tevoorschijn, telde ze onhandig en duwde het geld in haar hand. Exact op het moment dat de serveerster uit mijn blikveld verdwenen was, hoorde ik de bariton in mijn oor.

‘Ben je klaar voor het vervolg?’

James’ hand landde op mijn schouder en bleef daar liggen. De hand gloeide en ik hoopte dat hij hem niet weg zou halen, al wist ik niet precies waarom. ‘Wat gaan we doen?’ vroeg ik, met iets te hoge stem. Ik vroeg me af of hij gewoon wilde weglopen zonder te betalen – hij leek me niet het type man dat verwachtte dat zijn tafelenote betaalt. Maar James maakte geen aanstalten iets in de richting van een betaling te organiseren. En ik hield mijn mond. Ik voelde de warmte van zijn adem in mijn oor toen hij zei: ‘Het strand is mooi op dit tijdstip.’

Ik knikte en liet me als een mak schaap meevoeren. Naar het strand, waar toeristen – overwegend Amerikaans, Brits, Israëlish en ordinair – sterkedrank met emmers tegelijk naar binnen goten, in een kring dansend op househits om Thaise vuurdansertjes. De jonge jongens, met moderne kapsels en skinny jeans, hadden pe-zige lijven die glommen van het zweet, ze spuugden vuur, gooiden vuurpilonnen over alsof het frisbees waren en zetten te dikke, luidruchtige Britse meisjes aan tot limbodansen onder een vervaarlijk wapperende vuurlijn.

James hield mijn hand vast, bijna als een soort hoeder, alsof hij me wilde beschermen tegen de hysterische gekte van de feesten-

de menigte. Ik liet hem begaan. Het was niet erotisch, maar veilig. Ik besloot dat ik deze rare serieuze man best prettig vond.

We liepen naar de branding, waar het iets rustiger was.

‘Wil je het licht zien?’ vroeg hij. Hij doelde op het fluorescerende plankton.

Ik knikte en we liepen tot onze knieën de zee in. Onze benen trokken een lichtgevend groen spoor in het water. Het zag er magisch uit. Ik besloot dat het een goed idee was dat ik uit Amsterdam was weggegaan.